GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedzieli. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr., insercyę opłacają od wiérsza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz piérwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 214. Sroda 17. Września 1851. Rok gazecie 40.

Prenumerata na GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKAMI, łącznie z DODATKIEM TYGODNIOWYM wynosi na kwartał od 1. października następujący:

We Lwowie odbierając . . . . 4 złr. 15 kr.

Przesyłką na prowincyę . . . . 4 złr. 40 kr.

z dodaniem 3 kr. na stępel kto żąda osobnego kwitu; a nadto Dominia, Magistraty i wszelkie Władze, iż nie przyjmują niefrankowanych listów, załączają tyle należytości ile przesłanie kwitu pocztą na ich odległość wynosi.

Unikając zwłoki raczą Szanowni Abonenci przed upływem bieżącego miesiąca zamówić przesyłkę Gazety adresując franco wprost

Do Redakcyi Gazety Lwowskiéj — Ulica Ormiańska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Dania. — Szwecya. — Królestwo Polskie. — Turcya. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiédeń, 12. września. Dnia 13. września wyjdzie w c. k. nadwornéj i rządowéj drukarni w Wiédniu i będzie rozesłany LVIII. zeszyt powszechnego dziennika rządowego ustaw państwa, a mianowicie tak w niemieckim języku osobno, jakotéż we wszystkich *dziewięciu podwójnych wydaniach:*

Zeszyt ten zawiéra pod

Nr. 208. Dekret ministerstwa finansów z 1. września 1851, o zaprowadzeniu podatkowych inspektorów i podinspektorów w siedzibach starostw okręgowych.

Nr. 209. Rozporządzenie ministra sprawiedliwości tudzież ministra kultury krajowej i górnictwa z 5. września 1851, którem się rozporządzenie z 24. lutego 1850, względem przyszłej ewidencyi ksiąg i prenotacyi górniczych lenności (dziennik ustaw państwa, rok 1850 zeszyt XXVI. nr. 73) na koronny kraj Siedmiogrodu rozciąga.

Z zeszytów powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa wydanych w roku 1850 albo tylko w niemieckim języku osobno, albo też nie we wszystkich wydaniach podwójnych, wyszły w ciągu miesiąca wrze[illegible]a 1851 następujące zeszyty w poniżej wymienionych podwójnych wydaniach, a to z zeszytu

LXXXIII. Halicko-ruskie i serbsko-niemieckie podwójne wydanie dnia 6. września 1851;

XCII. Włosko-, słoweńsko-, halicko-ruskie-, kroacko- i serbsko-niemieckie podwójne wydanie dnia 3 września 1851;

XCIV. Polsko- i słoweńsko-niemieckie dnia 6. września tudzież halicko-ruskie- i serbsko-niemieckie podwójne wydanie dnia 13go września 1851;

XCVII. Czesko-, włosko-, polsko-, słoweńsko- i kroacko-niemieckie dnia 6. września 1851, tudzież halicko-ruskie- i serbsko-niemieckie podwójne wydanie dnia 13. września 1851;

CV. Polsko- i kroacko-niemieckie podwójne wydanie dnia 13. września 1851;

CXXXVIII. Serbsko-niemieckie podwójne wydanie dnia 10go września 1851, a z zeszytu

CXXXIX. Serbsko-niemieckie podwójne wydanie dnia 3. września 1851.

Przegląd osnowy ustaw i rozporządzeń zawartych w tych zeszytach publikowano już przy ogłoszeniu wydania odnośnego zeszytu w niemieckim języku.

Sprawy krajowe.

(Raport o zarazie na bydło.)

Lwów, 15. września. W dalszym ciągu umieszczonej w Nr. 196 gazety naszej wiadomości, pośpieszamy z doniesieniem, że zaraza na bydło, która wybuchła w obwodzie Żółkiewskim w Kamionce wołoskiej, ograniczyła się dotychczas na to jedyne miejsce, a i tam już znacznie ubywa.

Z odnośnego raportu sięgającego po dzień 8. b. m. okazuje się, że w wspomnionem zarazą dotkniętem 903 sztuk bydła liczącem miejscu, 139 sztuk zapadło na zarazę, z których 56 sztuk wyzdrowiało, 82 sztuk odeszło, a jedna sztuka w wspomnionym dniu raportu została w stanie choroby.

(Wyjazd Jego Mości Cesarza do Werony. — Rozporządzenie ministra finansów względem ustanowienia podatkowych inspektorów i podinspektorów.)

Wiédeń, 13. września. Jego Mość Cesarz odjechał wczoraj, 12. b. m. wieczór z Schönbrunnu do Werony. Podług ogłoszonego programu odbędzie Jego Ces. Mość swój uroczysty wjazd do Werony na dniu 14. b. m. po południu. Wieczorem będzie świetna iluminacya. Na wszystkich domach będzie jaśnieć herb cesarski z cyframi V. U. (viribus unitis) a pod nim transparenta z literami F. G. I. — 19go to jest w ostatni dzień pobytu Jego Ces. Mości w Weronie, będzie powtórzona iluminacya.

— Wydany dziś LVIII. zeszyt powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa z roku 1851 zawiéra pod Nr. 208 rozporządzenie ministra finansów z 1. września 1851 obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych prócz Węgier, Siedmiogrodu, Kroacyi i Slawonii, Województwa Serbskiego i Banatu Temeskiego, nakoniec królestwa lombardzko-weneckiego — względem ustanowienia podatkowych inspektorów i podinspektorów w siedzibach starostw okręgowych.

Aby zapewnić rządowi regularny tok czynności urzędowej pod względem stałego opodatkowania, a oraz ułatwić i przyspieszyć dokładny wymiar należytości od przeniesienia majątku, i nadać urzędom podatkowym bezpośredni zarząd, raczył Jego Ces. Mość zezwolić najwyższem postanowieniem z 7. kwietnia 1851 na ustanowienie osobnych urzędników przy starostwach okręgowych, którzy sprawy stałego opodatkowania po części samodzielnie, a po części za starostwa okręgowe i pod ich kierunkiem załatwiać, bezpośredni zarząd znajdujących się w okręgu urzędów podatkowych i dozór nad niemi utrzymywać, a nakoniec wymiarem należytości procesowych, o ile czynność ta nie jest przydzielona urzędom podatkowym, zajmować się będą.

Urzędnicy ci mają nazwę podatkowych inspektorów i podinspektorów, z których ostatni w takich okręgach ustanowieni będą, gdzie tego rodzaju sprawy są mniej ważne i zakres ich bardziej jest ograniczony.

§. 1. Zakres czynności inspektorów i podinspektorów podatkowych obejmuje

I. Sprawy stałego

II. Sprawy niestałego opodatkowania.

§. 2. Sprawy stałego opodatkowania, do których załatwiania głównie są przeznaczeni, dzielą się na dwa rodzaje.

A. Takie, które załatwiają samodzielnie bezpośrednio lub przez dodanych im pomocników i podwładne urzęda;

B. Takie, które w imieniu starostw okręgowych i dla nich załatwiać są obowiązani.

§. 3. Sprawy pierwszego rodzaju *(A.)*, które inspektorowie i podinspektorowie podatkowi samodzielnie załatwiać mają, są:

a) Pod względem oznaczenia przedmiotów podatkowych.

b) Pod względem bieżącej administracyi podatków, a

c) Pod względem kontroli dochodów podatkowych. *(Ll.)*

(Lit. „koresp. austr.“ o mającym się odbyć kongresie sanitarnym w Paryżu.)

Wiédeń, 12. września. Systemy kontumacyi i kwarantany większéj części państw europejskich różnią się bardzo pomiędzy sobą; ta różnica pochodzi głównie z różniących się pomiędzy sobą zdań naukowych. W niektórych państwach zasadzają się przepisy kontumacyjne jeszcze na zarzuconych od dawna systemach medycznych 15. wieku, w innych zaś przeistoczono je według nowoczesnych umiejętności i doświadczeń. Ktokolwiek podróżował wzdłuż wybrzeży śródziemnego morza, tego musiała uderzyć rozmaitość panujących tam urządzeń kontumacyi i kwarantany; w jednem miejscu są one surowe w drugiem zbyt łagodne. Tym sposobem staja się tak pod względem transportu osób jak i towarów dla podróżnych, równie jak dla świata handlowego nieustannem źródłem niepewności, kłopotów, straty czasu i pieniędzy, niekończących się skarg i reklamacyi.

Głównem zadaniem kongresu sanitarnego mającego się odbyć w Paryżu będzie przysposobić ustanowienie równych przepisów sanitarnych w miarę jak się okażą pożytecznemi dla rozmaitych punktów wybrzeżnych morza śródziemnego. Pierwszy pomysł do takiego sanitarnego kongresu podał p. Cunin Gridoine, który w r. 1834 był ministrem rolnictwa i handlu we Francyi. Sprawozdanie ówczesnego jeneralnego inspektora służby sanitarnej Segur Dupeyton skłoniło go do powzięcia tej myśli. Guizot, który właśnie podówczas był ministrem spraw zagranicznych zajął się tą sprawą i rozpoczęto w tym przedmiocie układy z wszystkiemi interesowanemi państwami, których jednak nietoczono z należytą gorliwością i wytrwałością, tak, że niedoprowadziły do pożądanego rezultatu. W roku 1845 wytoczyła się w fakultecie medycznym w Paryżu rozprawa nad stanem zakładów kontumacyi i kwarantany; przy tej sposobności zaproponował doktor Melier, aby proszono rząd francuski o rozpoczęcie nowych układów ku przyspieszeniu internacyonalnego kongresu sanitarnego. Kilka towarzystw naukowych, które później we Włoszech się zebrały, zajmowały się tym samym przedmiotem. Ale burze, które wnet potem wybuchły na półwyspie, przeszkodziły osiągnieniu tego celu. Dopiero francuski lekarz Brus uczynił w tej sprawie ważny krok. Napisał memoryał, w którym zebrał wszystkie powody przemawiające za odbyciem podobnego kongresu. Ministeryum handlu dało ten memoryał powszechnéj radzie sanitarnéj do rozpoznania, a sprawozdanie tejże rady wypadło w ogóle bardzo pomyślnie.

Okoliczność, że się cholera i żółta febra w ostatnich czasach znowu pojawiły na kilku punktach, równie jak powtórne usilne żądania znakomitych lekarzy, spowodowały prezydenta republiki francuskiéj, że w jednem ze swoich poselstw wyraźnie wspomniał o tym przedmiocie, a usiłowaniom wszystkich swych ministrów, którzy podczas teraźniejszéj prezydentury stali na czele spraw zagranicznych, powiodło się nakłonić także inne interesowane mocarstwa morskie do udziału w kongresie sanitarnym. Narady przygotowawcze w tym przedmiocie odbyły się już w Paryżu i wypracowano program kongresu, który się ma odbyć. Jedno z głównych postanowień tego programu ustanawia, że z narad kongresu wykluczone ma być wszystko, cokolwiek wchodzi w zakres polityki, równie jak wszelka rozprawa naukowa nieprzyrzekająca bezpośrednio praktycznego pożytku. Kongres zobowiąże wszystkie państwa udział w nim majace do ścisłego wykonania powziętych uchwał, przyczem także ma być wyrzeczona zasada, że te przepisy sanitarne ile możności mają być jednakie. Po ustanowieniu tych zasad przystąpi kongres do załatwienia kwestyi specyalnych, weźmie pod ścisłe rozpoznanie naturę i formę, w jakiej choroby epidemiczne w rozmaitych miejscowościach występują, nakoniec starać się będzie rozwiązać kwestyę, czyliby i jak dalece odnośne przepisy sanitarne zastosować można nietylko do chorób epidemicznych, ale także i do takzwanych sporadycznych.

Kierującem stanowiskiem kongresu będzie na każdy sposób wszelkie możliwe ułatwienie handlu i komunikacyi. Podstawą debat będą rezultaty statystyczne, osiągnięte przy przestrzeganiu dotychczasowych przepisów sanitarnych. Najważniejsze praktyczne kwestye względem urządzenia kwarantan, lazaretów, systemu odosobnienia, kadzenia i patentów wyjątkowych, tudzież jasna i jak najdokładniejsza specyfikacya towarów podpadających i niepodpadających zarazie, będą przy téj sposobności rozstrzygnięte i załatwione.

Program podaje w końcu dwie bardzo ważne propozycye: względem zaprowadzenia internacyonalnego rozjemczego trybunału w tych sprawach, i ustanowienie kodeksu sanitarnego dla wszystkich wybrzeży morza śródziemnego. Niepotrzeba wspominać, że rząd austryacki przy téj sposobności główny udział mający nic niezaniedba, aby ten cel wielkiéj wagi poprzeć wszelkiemi środkami. *(L. k. a.)*

(Kurs teoretycznego i praktycznego górnictwa i hutnictwa w Przibram.)

Wiédeń, 11. września. Studya teoretycznego i praktycznego górnictwa i hutnictwa w c. k. montanistycznym instytucie w Przibram w Czechach, zaczną się dnia 3. listopada. Składają się z dwóch lat i trwają 10 miesięcy. Nauka udzielana jest bezpłatnie. Do instytutu przyjmują się zwyczajni i nadzwyczajni uczniowie. Tylko pierwsi z nich mają prawo do publicznéj posady w państwie i po ukończonych kursach pobierają jedno z czterdziestu rządowych stypendyów á 200 zlr. m. k. tak długo, dopokąd jakiéj posady nie uzyskają. Nieobsadzone posady stypendystów nadawane będą tylko takim ubogim uczniom, którzy się pilnością i moralnemi obyczajami szczególniéj odznaczają. Starający się o przyjęcie mają się wywieść świadectwami z ukończonych z dobrą klasą matematycznych i naturalno-historycznych studyów w którymkolwiek z uniwersytetów austryackich albo w instytucie politechnicznym. Przyjmowanie trwa do 10. listopada.

(Oddanie ces. zamku w Politz członkom towarzystwa Jezusowego na seminaryum dla chłopców.)

Politz, 6. września. Z *Prager Zeitung* wyjmujemy następujące doniesienie: Dnia 4go to jest w dzień ś. Rozalii nastąpiło tu uroczyste oddanie cesarskiego zamku Ojcom towarzystwa Jezusowego na seminaryum dla małych chłopców. Zrana skoro świt przybył tu najwyższy Ochmistrz Jego Mości Cesarza Ferdynanda, Jego Excel. hrabia Brandis tudzież panowie profesorowie i zawiadowcy tegoż seminaryum, jako Ojciec superior Antoni Schwitzer, Ojciec superior Kautny i Ojciec Benedykt Singer; oprócz tego zjechali się inni goście na tę uroczystość. Tutejsze przewielebne duchowieństwo powitało w zamku tych gości; poczém śród odgłosu dzwonów udali się wszyscy do kościoła błagać przedewszystkiem Wszechmocnego i najświętszéj Maryi Panny o błogosławieństwo dla tego nowego instytutu.

Po skończonem nabożeństwie powrócili znowu do zamku, gdzie Jego Excelencya zwiedziwszy wszystkie pojedyńcze sale, oddał je Ojcom towarzystwa Jezusowego do dyspozycyi. *(W. G.)*

Francya.

(Pogłoski o modyfikacyi gabinetu. — Ogłoszenie wotum wszystkich rad jeneralnych.)

Paryż, 7. września. Od wczoraj rozchodzi się pogłoska o blizkiéj modyfikacyi gabinetu. Jak wiadomo, pragnie prezydent republiki przywrócić powszechne prawo głosowania, a znieść ustawę z 31. maja. Mówią że artykuły pana Veron niezostały ułożone bez przyzwolenia jego. Ale ponieważ stronnicy kandydatury księcia Joinville niechcą żadną miarą dopuścić zmiany téj ustawy, przeto ma Elysée o jeden powód więcéj szukać stronników dla tego środka; wszelako najgłówniejszą przeszkodą w tym względzie jest formalna opozycya Leona Faucher, który miał się stanowczo oświadczyć przeciw wszelkiéj zmianie nowéj ustawy wyborczéj. Zatem miano powziąć już stanowczy zamiar zastąpić tego ministra uleglejszym członkiem, a to natychmiast, jak tylko wszyscy członkowie rady gabinetowéj powrócą z feryi do Paryża. A nawet sądzą tu powszechnie, że pierwszą czynnością nowego gabinetu będzie zwołanie zgromadzenia narodowego jeszcze przed upływem terminu odroczenia, aby mu przedłożyć zaraz na pierwszych posiedzeniach projekt względem zmienienia ustawy z 31. maja a oraz nowy wniosek względem rewizyi. Pogłoska ta wywarła wczoraj silny wpływ na giełdę i pociągnęła za sobą znaczne spadnięcie papierów publicznych.

Dziś zostało już ogłoszone wotum wszystkich rad jeneralnych pod względem rewizyi z wyjątkiem jednego tylko departamentu du Garde. Liczba wszystkich rad jeneralnych wynosi obecnie 84 bez departamentu Sekwany, który od czasu rewolucyi lutowéj niebył powołany do wyboru téj rady. Rezultat głosowań tych 84 korporacyi jest tedy następujący: 46 rad oświadczyło się za rewizyą podług 111. artykułu konstytucyi; 6 żąda rewizyi w najkrótszym czasie; 17 jest za pojedyńczą rewizyą i powtarza ułożoną przez nich w roku zeszłym formułkę rewizyi; 2 odrzuciły całkiem przedłożone im wnioski względem rewizyi; 3 niechcą dać żadnego wotum politycznego; 6 żąda zniesienia artykułu 45go, a jedna tylko żąda częściowéj rewizyi dla ustalenia instytucyi republikańskich. *(Lloyd.)*

(Indagacye przyaresztowanych. — Dziwne zdarzenie.)

Paryż, 8. września. W prefekturze policyi toczą się bez przerwy indagacye przyaresztowanych w ostatnich trzech dniach, ponieważ władza jak najdokładniéj chce wiedzieć mieszkanie i środki utrzymania tych, którzy mogą być wypuszczeni na wolność. Wszyscy bezżenni równie jak i ci, których antecedencye tego wymagają, wywiezieni zostaną za granicę. Kilku Anglików, których także przyaresztowano, ale którzy utrzymują, że tylko dla rozrywki przyjechali do Paryża, puszczono na wolność. Wcale inaczéj postępuje władza z więźniami znajdującymi się w Magas, na których wydano osobne rozkazy aresztacyi. Ich krewni i przyjaciele, którzy im przynieśli pieniądze, bieliznę i odzież, starali się napróżno o pozwolenie widzenia się z nimi. Przed ukończeniem pierwszych indagacyi, które się zresztą odbywają z wielkim pospiechem, niechce sędzia instrukcyjny nikomu dać tego pozwolenia. Że władze do tego mają prawo postępować teraz z większą surowością, dowodzi pominąwszy mniejszą lub większą ważność odkrytego spisku, następujące dziwne zdarzenie: Przedsiębiercy takzwanych festynów narodowych kazali w pobliżu mostu w Grenville wystawić z drzewa model bramy tryumfalnéj, która ma być wystawiona na polu marsowem. Przy téj robocie było zatrudnionych tymczasowo kilkaset cieślów, albowiem dopiéro po ostatecznem urzeczywistnieniu projektu panów Morcan-Ruggieri miano się gorliwie wziąć do dzieła. Nagle zgłasza się w gminie Grennelle jakiś obcy człowiek mieniący się być pełnomocnikiem dyrektorów festynów narodowych i godzi w ich imieniu tyle robotników ile tylko można dostać, a to bez różnicy profesyi po 3 franki dziennéj płacy. Przez sześć dni zamieszkał u jednego traktyernika przy rogatce de la Lunette, i udało mu się zgodzić około 4000 robotników. Każdy z nich musiał mu powiedzieć swoje nazwisko i mieszkanie, i otrzymał od niego numer z poleceniem, aby w niedzielę 7. września między dziesiątą godziną przedpołudniem a drugą z południa znowu przyszli, a każdemu przydzielona zostanie robota. Wczoraj zeszli się rzeczywiście łatwowierni robotnicy w liczbie 4500 i ta armia sprawiła w Grenelle wielkie wrażenie; ale miasto znaleźć przyrzeczoną robotę, widzą się nagle otoczonemi gwardyą municypalną i wojskiem, które ich rozpędziło na cztery wiatry. Cała mistyfikacya przeszła zresztą spokojnie, dzięki ogledności władz. Mniemany pełnomocnik znikł równie jak oberzysta, u którego przez sześć dni miał swoją główną kwaterę. Historya ta wywołała wielkie wzburzenie na przedmieściach. Niemogło być zamiarem tego indywiduum wywieść w pole robotników, nic bowiem od nich nieżądał ani nic nieotrzymał, tylko myśl polityczna, nadzieja powstania mogła nim powodować, ale na korzyść któréj partyi? Na każdy sposób jest to dowodem bezprzykładnéj śmiałości, z jaką występują niektórzy menerowie, i że trwoga nie bez przyczyny z klas miejskich przechodzi w masy.

— Dziś odbyła się znowu rada ministeryalna w pałacu Elysée. Rząd otrzymał ważne depesze z Rzymu i z Neapolu. *(Lld.)*

(Wiadomości potoczne z Paryża.)

Paryż, 8. września. Sądzą tu poniekąd, że jednym z środków do zaklęcia grożącej burzy będzie zmiana niektórych postano-

wień ustawy z 31go maja, do której mają przystąpić zaraz po zebraniu się zgromadzenia narodowego. Z pomiędzy rad jeneralnych oświadczyło się 5 wyraźnie za utrzymaniem ustawy z 31. maja; wnioski na korzyść zniesienia tej ustawy odrzuciło 22 rad, a za zmodyfikowaniem jej oświadczyło się 10 tylko. Ostatnie oznaczyły zarazem sposób, w jaki ma być zmodyfikowana, żądając takich zmian tylko, których potrzebę doświadczenie stwierdziło, przyczém ma służyć za podstawę prawa wyborczego mianowicie zatrzymanie głównej zasady zamieszkania. Sądząc po podziale stonnictw w zgromadzeniu narodowém, jaki był przed rozpoczęciem feryi, można przypuszczać z niejaką pewnością, że wnioski modyfikacyjne do ustawy z 31. maja w podobnych granicach znajdą większość w izbie; a nawet oświadczyli się już szefowie stronnictw całkiem stanowczo w tym duchu.

— Dziś zrana odbyła się w Elysée rada ministeryalna pod prezydencyą Ludwika Bonapartego. Obradowano najpierw nad rewizyą a potem nad ustawą z 31go maja. Pod względem kwestyi, czy ustawa ta ma być zmodyfikowana, nieuchwalono jeszcze nic stanowczego; lecz postanowiono wziąć ją powtórnie pod obradę, gdy wszyscy ministrowie powrócą do Paryża.

— Minister spraw wewnętrznych kazał teraz wypracować elaborat pod względem politycznych wotowań rad jeneralnych, który po skończonych feryach ma być przedłożony zgromadzeniu narodowemu.

— Wczoraj wieczór odjechał ztąd kuryer gabinetowy z depeszami do francuskiego ambasadora w Szwajcaryi. — Mówią, że demokratyczny komitet w Genewie składający się z wychodźców wszystkich narodów, przyczynił się do utworzenia komitetu francuskiego i miał udział w spisku, który odkryto w Paryżu. *(P. Z.)*

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, wtorek 9 września 8 godz. wieczór. Słychać, że książę Joinville stara się o urząd reprezentanta Paryża. *(G. Pr.)*

Włochy.

(Okólnik ministra spraw duchownych do arcybiskupów, biskupów, i prefektów W. księztwa Toskańskiego.)

Turyn, 2. września. Toskański dziennik *Monitore* ogłasza okólnik pana Galvagno, ministra spraw duchownych, do arcybiskupów, biskupów i prefektów Wielkiego księztwa, do którego dołączona jest instrukcya względem wykonania 3go artykułu zawartego pod dniem 30. czerwca konkordatu między stolicą papiezką i wielkoksiążęcym rzadem. Wspomniony artykuł porucza duchowieństwu cenzurę wszystkich pism takich, które ex professo traktują o rzeczach religijnych. Instrukcya ta nakazuje przeto, aby pisma takie przedkładano najpierw ministerstwu spraw wewnętrznych to jest prefektom, którzy je potém odeszlą do przynależnych ordynaryatów duchownych. Autor, nakładca, drukarz i t. p. mają prawo znajdować się przy rewizyi dzieł swoich. — Księzna Parmy przybyła na paropływie neapolitańskim z Neapolu do Liwurny.

(Przybycie ambasadora hyszpańskiego i nadzieja przyspieszenia konsystoryum.)

Rzym, 30. sierpnia. Przybycie nowego posła hyszpańskiego, hrabiego Colombi, za którym wczoraj przybyła już familia, przyspieszy zapewne cokolwiek zapowiedziane konsystoryum. Albowiem oprócz mianowania licznych prałatów, ma konsystoryum to obradować głównie nad stanowczem załatwieniem kościelnych nieporozumień z Hyszpanią, i zaraz potém ogłosić konkordat, który hrabia Colombi ratyfikować jest upoważniony. Papież obierze do tego zapewne formę alokucyi, aby tym sposobem mógł obszerniej wynurzyć się o politycznych stosunkach państwa kościelnego. W kolegium kardynałów zasiada stronnictwo, które zbawienie kościoła upatruje jedynie tylko w ścisłém trzymaniu się praw formalnych nawet wtedy jeszcze, kiedy już prawa te usunęła faktycznie potrzeba teraźniejszości. To stronnictwo powstaje na to bardzo, że papież chce wreszcie pominąć już sprzedaż dóbr kościelnych ze strony rządu hyszpańskiego. *(A.A.Z.)*

Niemce.

(Treść uchwały zgromadzenia związkowego względem niemieckich praw zasadniczych.)

Frankfurt, 7. września. Dosłowna treść uchwały związkowego zgromadzenia z 23. sierpnia tycząca się „niemieckich praw zasadniczych" jest następująca: Zgromadzenie związkowe zważywszy, że prawa zasadnicze nieprawnie zamieniono w ustawy zasadnicze związku, postanawia wyraźnie ogłosić ich bezprawność, i wzywa pojedyncze rządy, ponieważ namienione prawa przy swojej nieprawności nie mogą być dla pojedyńczych państw obowiązujące, aby zniosły wszystkie z tych praw wyprowadzone, i do pojedyńczych kodeksów przeniesione, a powszechnemu prawu związkowemu sprzeciwiające się postanowienia. Tym rządom, które takowe nowo przyjęte postanowienia mogą z kodeksów swoich krajów usunąć, przyrzeka swą pomoc w razie oporu, jakiby w przeprowadzeniu tej związkowej uchwały napotkać mogły. *(Austr.)*

(Zwołanie sejmu krajowego w Gotha.)

Gotha, 5. września. Sejm krajowy został zwołany dla ważnych i naglących spraw na dzień 8. b. m. Głównym przedmiotem obrad będzie roszczona ze strony księcia Alberta pretensya do przypadającej mu podług zawartej przez jego ojca ugody familijnej renty alodyalnej w kwocie 25,000 złr. Do tej pretensyi przyłączył się w ostatnich czasach także panujący książę, a wspomniona obustronna renta została na wniosek ministeryum państwa zredukowana na 40,000 złr., a oraz nakazano, aby fiskus niezaprzeczając dłużej prawności tej pretensyi wypłacił zaległą od roku 1849 rentę i zajął się wydzieleniem dóbr alodyalnych, a w razie potrzeby nawet złożył sąd polubowny. Oprócz tego ma się zająć sejm krajowy także kwestyą względem zniesienia ciężarów gruntowych, nad którą poprzednio już obradowała osobna w tym celu ustanowiona komisya. *(O.P.A.Z.)*

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 11. września).

Metal. austr. 5% — $79\frac{3}{8}$; $4\frac{1}{2}$% $69\frac{3}{4}$. Akcye bank. 1260. Sardyńskie — Hyszpańskie 3% $34\frac{9}{16}$. Wiédeńskie $101\frac{3}{4}$.

Prusy.

(Mająca nastąpić ratyfikacya umowy Prus z Hanowerem.)

Berlin, 9. września. Najpierwszą urzędową czynnością ze strony J. M. króla po powrocie jego do Sanssouci będzie zapewne ratyfikacya zawartej już ostatecznie przedwczoraj umowy między rządem pruskim i hanowerskim, względem zespolenia związku cłowego ze związkiem podatkowym. Zresztą nie słychać nic jeszcze bliższego o osnowie pomienionej umowy prócz tego, że dopiero z 1. stycznia 1854 ma wejść w wykowanie i obowiązywać do ostatniego grudnia 1866, który-to termin daleko jest dłuższy niż w podobnych traktatach bywa oznaczony. Zawarcie tej umowy nabiéra z tego względu szczególnej wagi, bowiem ją uważają za konieczną poprzedniczkę powszechnego związku cłowego i handlowego dla całej rzeszy niemieckiej. Czas późniejszy dopiero okaże, czyli sprzeczne po części interesa małych północnych, nadelbiańskich i nadbałtyckich państw dozwolą im pojść za przykładem Hanoweru. Jeźli odnośnie do istnących stosunków i położenia Hanoweru, Oldenburga i Bremy zaprowadzą tam również taki sam system podatkowy, i względem przyłączenia się trzech tych państw pomienionych nie będzie już zachodzić żadna wątpliwość, natenczas pozostaną jeszcze Hamburg, Holsztyn, Lauenburg, Lubeka i obie ziemie Meklenburskie w związku wynikającym z ich położenia, a po części z ich zamorskich stosunków, i nic na to nie wskazuje, że nawet po zawarciu teraźniejszej umowy zrzekną się swego systemu podatkowego, którego potąd tak ściśle przestrzegały w obec cłowego zjednoczenia, i trudno dopuścić, aby na powtórne wezwanie do związku przystąpiły. Podobne przystąpienie mogłoby dopiero wówczas nastąpić, jeżliby przyszło w całych Niemczech do zjednoczenia systemu handlowego, cłowego i podatkowego z oględnem uwzględnieniem rozmaitych interesów i potrzeb tak krajów północnych jako i południowych, tudzież stosunków ich przemysłowych, rękodzielniczych i komercyonalnych. *(Ll.)*

(Obrady król. trybunału najwyższego nad procesem o zdradę stanu.)

Berlin, 9. września. Król. trybunał najwyższy obradował na dzisiejszém posiedzeniu nad procesem przeciw obwinionemu o zdradę stanu aktorowi Trzeciak w ostatniej instancyi. Obżałowany Trzeciak został jak wiadomo za udział w powstaniu badeńskiem pociągnięty do indagacyi, i ponieważ sam przyznał się do winy, przez sąd przysięgłych na śmierć skazany. Po skasowaniu tego wyroku przez najwyższy trybunał odesłano proces ten napowrót do sądu przysięgłych, który obżałowanego puścił na wolność. Przeciw temu wyrokowi założyła protest prokuratorya państwa, a najwyższy trybunał kasując pierwszy swój wyrok skazał obżałowanego na zasadzie postanowień dawnego kodeksu karnego za zdradę stanu na śmierć przez ścięcie. (Obżałowany jest w Ameryce.) *(Lld.)*

(Kurs giełdy berlińskiej z 12. września.)

Dobrowolna pożyczka 5% — $105\frac{3}{4}$. $4\frac{1}{2}$% z r. 1850 — $103\frac{3}{8}$ l. Obligacye długu państwa $88\frac{1}{4}$. Akcye bank. $99\frac{1}{2}$ l. Frydrychsdory $13\frac{1}{12}$. Inne złoto za 5 tal. 9. Austr. banknoty $86\frac{1}{2}$.

Dania.

(Reprezentanci obcych mocarstw przy dworze duńskim wyjechali z Kopenhagi. — Misya pana Bille-Brabe.)

Kopenhaga, 1. września. Prawie wszyscy posłowie europejskich mocarstw pierwszego rzędu opuścili stolicę duńską. Baron Ungern-Sternberg, ambasador rosyjski, wyjechał jeszcze przed miesiącem do kąpieli niemieckich; ces. austryacki poseł, baron Vrints, udał się témi dniami do Niemiec, a wczoraj odjechał także król. pruski poseł, baron Werther do Berlina.

Hrabia Bille-Brabe (dawniéj król. duński poseł w Wiédniu a potem król. komisarz przy zgromadzeniu notablów w Flensburgu, odjechał zeszłego tygodnia z osobną misyą duńskiego rządu do dworów w Berlinie i Wiédniu. Wiezie on wspomnionym gabinetom rezultat sesyi notablów, uwiadomi je o uchwale duńskiego ministerstwa w téj sprawie i wytoczy dalszą obradę w téj mierze. Także i sprawa następstwa tronu ma być przedmiotem téj misyi. *(Gaz. Powsz.)*

Szwecya.

(Zamknięcie sejmu.)

Sztokholm, 4. września. J. M. król zamknął dzisiaj tegoroczną sesyę sejmową następującą mową:

„Mości Panowie! Upłynioną od czasu otworzenia teraźniejszej sesyi porę obrócono z pilną troskliwością na utrwalenie powszechnechnego dobra. Zważałem bacznie na tok Waszych obrad, i wyrazam Wam w imieniu ojczyzny podziękowanie za Waszą gorliwość w sprawach krajowych. Powracając do Waszych siedzib wezmiecie z sobą to przekonanie, że godnie spełniliście Wasze obowiązki.

Nadzieje, jakie Nam bozka opatrzność dozwala podzielać względem pomnozenia w niedługim czasie domu Mojego, są sercu Mojemu równie drogie i pożądane dla przyszłości zjednoczonych królestw.

Oby prośby zanoszone przez nas wszystkich przed tron Najwyższego, były wysłuchane!

Projekt względem reformy zastępstwa narodowego, który przedłożyłem stanom podczas ostatniej sesyi, sejm teraźniejszy odrzucił. Od Was, moi Panowie, zależy teraz dalszy rozwój tej ważnej kwestyi, a patryotyzm Wasz podaje mi pewną rękojmię, że nadzieje Moje się ziszczą.

Poczynione koncesye dla wewnętrznych ulepszeń i dla obrony kraju są jawnym dowodem godnego przez Was pojmowania zadania Waszego, i nadają Wam prawo do mojej wdzięczności. Odniesiecie ztąd korzyści udoskonalenia instytucyi względem prawodawstwa, zakładów naukowych i dobroczynnych, tudzież nadaniem należytego rozwoju handlowi, industryi i rolnictwu. Siła nasza zbrojna zabezpieczy nam tem pewniej jeszcze dobrodziejstwa pokoju, które już teraz są naszym udziałem.

Przyjęliście projekt Mój względem usymplifikowania podatków i ułatwienia ich poboru. Przy najbliższej sposobności i zebraniu się Waszem przedłożę Wam obszerne wypracowanie w tej mierze.

Powzięta przez Was uchwała względem ułatwienia budowli kolei żelaznej w głębszych prowincyach szwedzkich dowodzi, że nieuchylacie się od żadnych ciężarów, jeżli idzie o dobro kraju.

Ważność kwestyi, znaczne w stosunku sumy potrzebne do wykonania tego dzieła, a wreszcie i różnica zdań w tym względzie jeszcze zachodząca, wkładają na Mnie obowiązek, poddać przedmiot ten pod jaknajściślejszą rozwagę.

Obwieszczając teraz stosownie do §. 109 praw zasadniczych zamknięcie Waszych sesyi, błagam Nieba o błogosławieństwo dla ojczyzny i ponawiam Wam Mości Panowie przyrzeczenie królewskiéj życzliwości Mojéj. *(G. Wr.)*

Królestwo Polskie.

(Obchód uroczysty 25. rocznicy koronacyi JJ. ces. Mości.)

Kalisz, 5. września. 25tą rocznicę koronacyi JJ. ces. Mości obchodzono przedwczoraj we wszystkich załogowych miastach królestwa Polskiego uroczystem nabożeństwem i paradą wojskową. — Nietylko z Polski ale i ze wszystkich gubernii państwa rosyjskiego pojechali znakomici mężowie do Moskwy, aby być świadkami wielkich uroczystości tamtejszych. Cesarz i Cesarzowa przybyli do Moskwy jeszcze na dniu 25. sierpnia z trzema pułkami gwardyi koleją żelazną z Petersburga. Oprócz tego został tam skoncentrowany także 6sty korpus piechoty pod komendą jenerał-lejtnanta Czeodajew w sile 60,000 ludzi. Korpus ten przedstawi Jego Ces. Mości, jeneralissimus armii czynnéj, książę Paszkiewicz, który dopiero po ukończonych manewrach powróci do królestwa Polskiego. *(Ll.)*

Turcya.

(Wiadomości z Bośnii.)

Zagrabski dziennik *Narodne Nowiny* zawiera wiadomości z Bośnii o stosunkach tamtejszéj chrześciańskiéj ludności, z których wyjmujemy niektóre szczegóły. Korespondent wspomnionego dziennika donosi, że dotychczas nie spełniła się nadzieja, że pod nowym tureckim rządem zakończą się wykonywane przeciw Chrześcianom uciemiężenia. Omer Basza okazuje wprawdzie najlepsze chęci i jest w téj chwili jedyną obroną Chrześcian. Przeciwnie zaś uskarżają się na administracyę nowo-mianowanego Baszy Hajraddina, rodem Czerkiesa, którego małżonka w cesarskim haremie żyje. Jakoż między nim i Omer Baszą nie najlepsze panuje porozumienie. Wszyscy przez Hajraddina Baszę postanowieni urzędnicy i kajmakany starają się tylko własne finansowe stosunki polepszyć. I tak przyszło do tego, że zdzierstwo znowu bierze górę. Mówią, że Omerowi Baszy to postępowanie nie jest niewiadome, i że w téj mierze przesłał do wysokiéj Porty nadzwyczajne sprawozdanie. Na gościńcu do Trawnika widać teraz licznych wędrowców, którzy idą Seraskierowi przedstawić ustnie i pisemnie swe zażalenia. Urzędnicy tureccy przeszkadzają wystawieniu chrześciańskich kościołów a nawet kaplic drewnianych, chociaż turecka ludność nie ma nic przeciw temu do zarzucenia. Jakoż i ta ludność nie bardzo zdaje się być z teraźniéjszych stosunków kontenta. Według przepisów tanzymatu, postanowiono z dwunastu Turków radę krajową pod nazwą Medschig; ale pospólstwo tureckie niewielkie pokłada zaufanie w téj radzie. Prezydent jéj był przedtem w Anatoli urzędnikiem, i ponikąd zmuszony był opuścić tę posadę, podobnież Mufti, równie jak Kadi nienajlepszą mają u ludu sławę. Chrześcianie i Turcy zwracają oczy swoje jedynie na Omera Baszę, i tylko po jego sprawiedliwości spodziewają się lepszego losu. *(L. k. a.)*

Wiadomości handlowe.

(Targ na woły we Lwowie.)

Lwów, 15. września. Spęd bydła rzeźnego na dzisiejszym targu liczył 320 wołów i 18 krów, których w 18 mniejszych i większych stadach po 2—38 sztuk, a mianowicie z Rozdołu, Szczerca, Dawidowa, Nadycz, Bóbrki i Rymanoszowice na targowicę przypędzono. Z téj liczby sprzedano — jak się dowiadujemy — na targu tylko 134 wołów i płacono za sztukę, którą szacowano na 12 kamieni mięsa i 1 kamień łoju, 100r., sztuka zaś, mogąca ważyć $14^1/_2$ kamieni mięsa i $1^1/_2$ kam. łoju, kosztowała 145r. w. w.

(Ceny targowe w obwodzie Stanisławowskim.)

Stanisławów, 5. września. Według doniesień handlowych płacono w sierpniu na targach w Stanisławowie Haliczu, Buczaczu, Tłumaczu i Nadwornie w przecięciu za korzec pszenicy 18r.—20r. —15r.—15r.—17r.30k.; żyta 14r.30k.—16r.—9r.—12r.30k.—10r.; jęczmienia 10r.—0—7r.—7r.30k.—7r.30k.; owsa 9r.30k.—7r.30k. —5r.—6r.—5r.; hreczki 9r.—0—12r.—8r.—0; kukurudzy 9r.—15r. —9r.—7r.30k.—12r.; kartofli tylko w Stanisławowie 5r.30k. Cetnar siana kosztował 4r.—2r.30k.—6r.—5r.—50k.; wełny tylko w Stanisławowię 75r. Sąg drzewa twardego 15r.—11r.15k.—12r.30k. — 23r.45k.—6r.40k., miękkiego 10r.—8r.—10r.—20r.—5r. Funt mięsa wołowego sprzedawano po 9k.—9k.—$7^1/_2$k.—$5^1/_2$k.—8k. i garniec okowity po 4r.—2r.55k.—2r.—2r.30k.—2r.30k. w. w.

(Ceny targowe w obwodzie Kołomyjskim.)

Kołomya, 6. września. W drugiej połowie sierpnia sprzedawano na targach w Kołomyi, Śniatynie i Kuttach w przecięciu korzec pszenicy po 14r.30k.—15r.—17r.52k., żyta 10r.12k.—9r.27k. —9r.47k., jęczmienia 6r.47k.—7r.27k.—6r.50k., owsa 3r.52k.—6r. 15k.—4r.25k., hreczki tylko w Kołomyi 8r.30k. kukurudzy 10r.52k. —8r.20k.—8r.30k., kartofli 5r.—0—4r. Cetnar siana po 1r.30k.— 1r.15k.—4r., nasienia konicza tylko w Kołomyi 100r., wełny 237r. 30k.—0—52r.30k. Za sąg drzewa twardego płacono 13r.30k.—15r. —14r.22k., miękkiego 8r.15k.—0—11r.40k. Funt mięsa wołowego kosztował $8^1/_2$k.—9k.—$7^1/_2$k. i garniec okowity 4r.10k.—3r.20k.— 4r. w. w.

(Targ Wiédeński.)

Wiédeń, 14. września. Od 7. do 14. b. m. przypędzono na nasz targ 2691 sztuk bydła rzeźnego, z tych 1386 z Galicyi, 1250 z Węgier i 55 sztuk z innych niemieckich prowincyi. Sprzedano lub pozostało na miejscu 1708, 907 odeszło z powrotem a 76 sztuk zostało niesprzedanych. Jedna sztuka ważyła 430—600 funtów wied.; ceny stały między 80r.—133r.24k. za sztukę, czyli za cetnar 21r.12k.—22r.36k. m. k. Oprócz tego sprzedano 1747 cieląt, 1614 owiec, 1319 sztuk nierogaciżny i 85 jagniąt. W jatkach płacono za funt wołowiny 25—35k., cielęciny 24—46k., baraniny 24—36kr. Co do zboża sprzedano na targu 269 meców pszenicy po 9r.—10r.36k., 153 m. żyta po 6r.30k.—7r.15k., 199 m. jęczmienia po 5r.—5r.36k.; 4001 owsa po 4r.30k.—6r.30k., 34 m. kukurudzy 8r.30k.—9r. Na giełdzie zbożowéj zaś sprzedano dnia 6. września: 14,953 meców pszenicy z Banatu *loco Wiselburg* po 7r.15k.—10r.15k., żyta do 628 m. po 7r.9k., jęczmienia 1800 m. po 4r.48k.—5r.30k., owsa 2300 m. *transito* po 4r.—5r.15k. Sprzedano jeszcze tego tygodnia 2160 cetnarów siana po 3r.15k.—5r.6k. i 270 stogów okłotów po 21r.—27r. Korzec tegorocznych ziemniaków kosztował 5r.30k.—7r. Za funt masła płacono 44k.—1r.6k.; smalcu wołowego 1r.—1r.6k., wieprzowego $37^1/_2$k.—45k. a za 1r. w. w. można było dostać 26 do 28 świeżych jaj.

Kurs lwowski.

Dnia 17. września.		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. k.	5	23	5	28
Dukat cesarski	„ „	5	29	5	34
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	28	9	32
Rubel śr. rosyjski	„ „	1	$49^1/_2$	1	$50^1/_2$
Talar pruski	„ „	1	43	1	45
Polski kurant i pięciozłotówk.	„ „	1	21	1	22
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	„ „	85	57	86	18

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 16. września.

Hr. Dzieduszycki Jan, z Sichowa. — P. Jaworski Mikołaj, z Kobelnicy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 16. września.

Hr. Łoś Tadeusz, do Narola. — PP. Laskowski Wincenty, do Sanoka. — Batowski Aleksander, do Batowki.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 14. września.

Pora	Barometr wmierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	" ''' ''''				
6 god. zr.	28 0 11	+ 7°	+ 11°	połud.-zachodni	pochm. deszcz
2 god. pp.	28 1 10	+ 11°	+ 7°	połud.-zachodni	„
10 g. w.	28 2 5	+ 7°		—	łagodne

TEATR.

Dziś: dramat polski: „**Marya Joanna, kobiéta z gminu.**

Jutro: niem. przedstawienie: „**Familien-Zwist u. Frieden.**“ Potem „**Seine Frau.**“

Główny Redaktor M. Szreniawa Sarlyni.

Z c. k. galic. drukarni rządowej.